

**Ote Esko Seppäsen tammikuun puolivälissä 2003 ilmestyneestä kirjasta  
"Perustuslakikysymys";.**

Rauhaanpakottamista rakenneyhteistyöllä

Suomi on rauhanturvaamisen suurvalta. Se ei ole rauhaanpakottamista.

Vuosikymmenten aikana on lähes 40 000 suomalaista osallistunut *rauhanturvaamiseen* maamme rajojen ulkopuolella. Se on aina tapahtunut YK:n pyynnöstä ja luvalla. Se on ollut sotilaallista toimintaa kriisien kaikkien osapuolten pyynnöstä tulla turvaamaan rauhaa.

*Rauhaanpakottaminen* sen sijaan on hyökkäystä. Silloin eivät kriisinhallintajoukot ole liikkeellä kaikkien osapuolten pyynnöstä vaan lähettäjiensä päätöksellä. Se on aseellisten eurojoukkojen sotilaallista voimankäyttöä eli sotaa.

EU:lta ei puutu kykyä rauhanturvaamiseen vaan rauhaanpakottamiseen, ja sen kyvyn parantamiseksi kirjattiin perustuslakiluonnokseen uudeksi sotilaallisen yhteistoiminnan muodoksi *rakenneyhteistyö*.

Se muistuttaa nykyistä EMU-yhteistyötä. EMU:ssa ovat mukana ne maat, jotka ovat siinä mukana ja joilla on käytössään yhteinen valuutta. EMU-maat ovat etujoukkomaita, jotka täyttävät korkeat taloudellisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja jotka ovat tehneet keskenään tiukempia taloudellisia sitoumuksia tällä alalla suorittaakseen vaativampia tehtäviä.

Kun suurin osa EU-maista hoitaa sotilaallisen puolustuksensa Naton kautta, sitä varten ei tarvita uudenlaista yhteistyötä. Uutta tarvitaan hyökkäystoimia varten, ja rakenneyhteistyömaat muodostavat eräänlaisen hyökkäys-EMU:n.

Kun puhutaan EU:n puolustusytimestä, sillä tarkoitetaan itse asiassa *hyökkäysytimeä*. Sen muodostavat maat, jotka tekevät rakenneyhteistyötä. Niitä ovat ne maat, "jotka täyttävät korkeat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja jotka ovat tehneet keskenään tiukempia sotilaallisia sitoumuksia tällä alalla suorittaakseen vaativampia tehtäviä";.

Kaikkien jäsenmaiden ei tarvitse olla mukana tässä terästetyssä yhteistyössä, mutta hyökkäyksen toimeenpaneva maaryhmä voi saada käyttöönsä koko EU:n nimen jäsenmaiden yksimielisellä päätöksellä.

Rakenneyhteistyö eroaa perustuslakiluonnokseen kirjatusta (I osan artikla 43) *tiivimmistä yhteistyöstä*.

Siitä sanotaan, että "ministerineuvosto myöntää oikeuden tiivimmän yhteistyön aloittamiseen *viimeisenä keinona* todettuaan, että koko unioni ei voi saavuttaa tälle yhteistyölle asetettuja tavoitteita kohtuullisessa ajassa, ja edellyttäen, että vähintään kolmasosa jäsenvaltioista osallistuu yhteistyöhön";

*Rakenneyhteistyö* konventin määrittelemässä muodossa eroaa tiivimmistä yhteistyöstä niin, että siinä ei ole mainintaa "viimeisestä keinosta"; eikä siinä tarvitse olla mukana kolmasosaa jäsenistä eli yhdeksää maata. Sitä voi alkaa tehdä pienempikin maaryhmä (esimerkiksi sotaisimmat maat Saksa, Ranska, Belgia, Kreikka ja Luxemburg).

Hallitusten välisessä konferenssissa Italia esitti (25.11) ulkoministereiden Napolin konklaavia varten, että rakenneyhteistyö muutetaan *pysyväksi* rakenneyhteistyöksi ja tehdään yhteensopivammaksi tiivimmän yhteistyön määräysten kanssa. Siitä, kuinka pieni joukko jäsenmaita voi tehdä sotilaallisesta yhteistyöstä oman projektinsa EU:n sisälle, väännettiin kättä HVK:n päättymiseen saakka.

Kun Suomessa puhuttiin "suljetusta" puolustusytimestä, tarkoitettiin, että konventin perustuslakiluonnoksen mukaan tämä yhteistyö olisi avointa kaikille jäsenmaille vain alkuvaiheessa. Se olisi sitä silloin, kun ensimmäiset maat hyväksyvät *pöytäkirjan*, jolla ne ilmoittavat muille alkavansa tehdä tällaista sotilaallista yhteistyötä. Sen jälkeen ensimmäisenä mukaan lähteneet maat voisivat päättää keskenään uusien maiden mukaan ottamisesta.

Kansalaismielipide ei - vielä? - salli Suomen osallistumista sotiin ensimmäisessä ryhmässä. Niinpä kun Suomi vastusti hallitusten välisessä konferenssissa "suljettua" puolustus- (eli hyökkäys)ydintä, Suomelle kelpasi kyllä mainittu rakenneyhteistyö sinänsä. Suomi ei vastustanut sotiin osallistumista EU:n rajojen ulkopuolella tai EU:n militarisointia, vaan poliittinen eliittimme halusi säilyttää Suomelle mahdollisuuden osallistua muiden mukana

kriisinhallintasotiin tulevaisuudessa, kun kansa kypsyy. Tuli on sytytetty padan alle.

Suomen ongelman ytimen avoimuudesta ratkaisivat puolestamme EU:n isot maat Saksa, Ranska ja Iso-Britannia.

Italia toteutti niiden tahdon ehdottamalla HVK:lle 2.12 uutta III osan artiklaa 213, joka oli jyrkässä ristiriidassa Suomen poliittisen eliitin syksyn aikana antamien toiveikkaiden lausuntojen kanssa. Sekä pääministeri **Matti Vanhanen** että ulkoministeri **Erkki Tuomioja** olivat antaneet puolustus- ja hyökkäysartiklojen kehittymisestä lausuntoja, jotka upotettiin, ja syvälle, Italian esityksellä.

Rakenneyhteistyö säilyy Italian ehdotuksen mukaan "suljettuna"; ensimmäisenä mukaan lähtevät maat, jotka allekirjoittavat asiasta perustuslakiin liitettävän pöytäkirjan, valitsevat myöhemmin mukaan tulevat maat. Sen lisäksi mainitussa pöytäkirjassa asetettiin tiukat militaristiset kriteerit niille maille, jotka pyrkivät mukaan myöhemmin.

Suomi haluaisi siirtyä, lain nyttemmin sen salliessa, rauhanturvaamisesta rauhaanpakottamiseen EU:n johdolla kansan tultua totutetuksi ajatukseen. Jos EU hyökkää, Suomi ei halua olla käpykaartissa. Ja jos EU hyökkää, sen isku- tai muiden kriisinhallintajoukkojen toiminnalle ei kysyä YK:n lupaa eikä sille aseteta alueellisia rajoja. Eurokenraali Gustav Hägglundin mukaan sille asettaa rajat vain kriisin kulloinenkin laajuus: lähelle lähetetään enemmän joukkoja raskaasti aseistettuina, kauemmaksi vähemmän joukkoja kevyemmin aseistettuina.

#### Rakenneyhteistyön artiklat

Konventin perustuslakiluonnoksessa luotiin käsite rakenneyhteistyöstä (I osan artikla 40.6):

*Jäsenvaltiot, jotka täyttävät korkeat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja jotka ovat tehneet keskenään tiukempia sitoumuksia tällä alalla suorittaakseen vaativimpia tehtäviä, aloittavat unionin puitteissa rakenteellisen yhteistyön. Tähän yhteistyöhön sovelletaan perustuslain [III-213] artiklan määräyksiä.*

Viittaus artiklaan 213 kuului seuraavalla tavalla:

*1. Pöytäkirjassa (nimi) luetellut jäsenvaltiot, jotka täyttävät korkeammat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja haluavat tehdä tällä alalla pidemmälle meneviä sitoumuksia*

*vaativampien tehtävien suorittamiseksi, aloittavat keskenään rakenneyhteistyön I-40 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Kyseisessä pöytäkirjassa esitetään kyseisten jäsenvaltioiden määrittelemät sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja sitoumukset.*

Pöytäkirja jätettiin HVK:hon Italian luonnosteltavaksi.

Suomen tulkinta siitä, että perusteilla olisi (Suomelta) suljettu sotilaallinen yhteistyö, perustui saman artiklan seuraavaan kohtaan:

*2. Jos jokin jäsenvaltio haluaa osallistua kyseiseen yhteistyöhön myöhemmässä vaiheessa omaksumalla sen mukaiset velvoitteet, se ilmoittaa Eurooppa-neuvostolle aikomuksestaan. Ministerineuvosto käsittelee kyseisen jäsenvaltion pyynnön. Äänestyskseen osallistuvat vain rakenneyhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita edustavat ministerineuvoston jäsenet.*

Jälkijunassa mukaan lähtevien maiden osanotolle voitiin tämän mukaan asettaa vaatimuksia vähän samaan tapaan kuin EMU:un pääsee vain tiettyjen kriteereiden täyttämisen jälkeen. Oli tiedossa, että nämä puolustus- (eli hyökkäys)ytimelle kaavailut jäsenyysehdot pitäisivät sisällään myöhemmin mukaan pyrkivien maiden sotilaallisen varustelun lisäämisvaatimuksen. Suomelle, jossa maanpuolustusta hoidetaan kansanarmeijalla ja yleisellä asevelvollisuudella ja jossa on luotu oman maan puolustamisen tarpeen henki, varautuminen ulkomaiseen EU- (ja sen kautta Nato-) yhteensopivaan sotimiseen tulisi kalliiksi.

Puolustuksen - eli hyökkäyksen - EMU-kriteereiksi kirjattiin konventin puolustustyöryhmässä muun muassa sotilasmenojen osuus bruttokansantuotteesta (BKT). Se on meillä 1,5 % ja EU:n keskimääräistä lukua selvästi alhaisempi.

Perustuslain mukaan (I osan artikla 40.5) ministerineuvosto voi antaa yksimielisellä päätöksellä rakenneyhteistyön aloittavien ja sitä sotatoimilla toteuttavien maiden käyttöön koko EU:n nimen ja arvovallan:

*Ministerineuvosto voi antaa unionin puitteissa suoritettavan tehtävän toteuttamisen jäsenvaltioiden ryhmälle unionin arvojen vaalimiseksi ja sen etujen edistämiseksi.*

Samat sodankäynnin alihankintakriteerit vahvistetaan vielä (III osan artikla 211) niin, että maaryhmällä täytyy olla tarvittavat voimavarat ja halu ryhtyä toteuttamaan tehtävää.

Suuri muutos näihin artikloihin oli Italian esitys (2.12), jonka se teki Saksan, Ranskan ja

Ison-Britannian sopimuksen pohjalta. Sen mukaan rakenneyhteistyö oli alun perin suljettua, eli ensimmäisinä mukaan lähtevät maat päättävät muiden mukaantulosta. Sen lisäksi uusien mukaantulijoiden on täytettävä erittäin tiukat ehdot.

Julkistettiin pöytäkirjaluonnos, johon oli kirjattu nämä ehdot.

Se oli Suomelle kovaa tekstiä.

Pöytäkirja, jonka Suomi sittemmin hyväksyi, on lopullisessa muodossaan tämän tekstin lopussa. Tekstin tyyli selviää lukemalla se.

Eurooppa-neuvoston kokousta edeltäneessä ulkoministerikokouksessa 8-9.12 Italia ei antanut yhtään periksi terästetyn rakenneyhteistyön vaatimuksista. Sen ei tarvinnut antaa, kun pöytäkirja hyväksyttiin sellaisenaankin.

Asiaan liittyi myös III osan artiklan 213 uusi muotoilu. Siihen kirjattiin selkeästi rakenneyhteistyön suljettu luonne: päätettäessä tämän sotilaallisen ytimen uusista jäsenistä neuvoston äänestykseen ottavat osaa &quot;vain niiden jäsenmaiden edustajat, jotka edustavat osanottajamaita&quot;. Uusien jäsenten on sitouduttava täyttämään edellä mainitun pöytäkirjan vaatimukset.

Suomi ei olisi halunnut suljettua ydintä, mutta asiaa ei kysytty pieneltä Suomelta. Rakenneyhteistyö, jonka HVK:n asiakirjojen kääntäjät muunsivat *jäsentyneeksi yhteistyöksi*, kirjattiin perustuslakiin seuraavalla tavalla (I osan artikla 213):

*1. Jäsenvaltiot, jotka haluavat osallistua I-40 artiklan 6 kohdassa määriteltyyn pysyvään rakenneyhteistyöhön ja jotka täyttävät pysyvästä rakenneyhteistyöstä tehdyssä pöytäkirjassa esitetyt sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja tekevät niitä koskevia sitoumuksia, ilmoittavat aikomuksestaan neuvostolle ja unionin ulkoasiainministerille.*

*2. Neuvosto tekee kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksesta eurooppapäätöksen pysyvästä rakenneyhteistyöstä ja siihen osallistuvien jäsenvaltioiden luettelosta. Neuvosto tekee*

*ratkaisunsa unionin ulkoasiainministeriä kuultuaan.*

*3. Jokainen jäsenvaltio, joka haluaa myöhemmässä vaiheessa osallistua pysyvään rakenneyhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja unionin ulkoasiainministerille. Neuvosto tekee eurooppapäätöksen, jossa vahvistetaan asianomaisen valtion, joka noudattaa 1 kohdassa mainitun pöytäkirjan 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja vaatimuksia ja hyväksyy kyseisissä artikloissa tarkoitetut sitoumukset, osallistuminen. Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä unionin ulkoasiainministeriä kuultuaan. Äänestykseen osallistuvat vain pysyvään rakenneyhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita edustavat neuvoston jäsenet. Määräenemmistöllä tarkoitetaan osallistuvia jäsenvaltioita edustavien neuvoston jäsenten enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa kyseisten jäsenvaltioiden väestöstä.*

Saman artiklan kohdissa 4 ja 5 kerrotaan, mitä tapahtuu valtiolle, joka ei enää täytä vaatimuksia tai joka haluaa irtautua rakenneyhteistyöstä. Sitten on vielä kuudes kohta, jossa määrätään muut kuin artiklojen 2-5 päätökset tehtäviksi yksimielisesti, mutta "yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat".

Artikla on täysin vastaan sitä, mitä Suomi tavoitteli ja mistä Vanhanen ja Tuomioja informoivat syksyn aikana suomalaisia.

Artiklassa mainitulla pöytäkirjalla, joka siis on tämän kirjan liitteenä, muodostetaan EU:n sotilaallinen ydin. Se merkitsee EU:n militarisoimista viimeisen päälle. Kun perustuslakia ei enää siltä osin muuteta, Suomen kortit on katsottu ja köykäisiksi havaittu. Meillä ei ole tässä asiassa enää mitään voitettavaa perustuslain jatkokäsittelyssä, ja seuraavaksi meillä aletaan valmistautua sotiin lähtöön EU:n iskujoukoissa.

Nämä asiat eivät nousseet Suomessa julkiseen keskusteluun, kun media osaa kertoa vain yhdestä asiasta kerrallaan ja kun se tässä yhteydessä kertoi vain pehmotakuuasiasta. Ei huomattu, että EU:n tärkein sotilaallinen ydin on rakenneyhteistyöydin.

Suomen sitoutuminen tähän sotilaallisen (hyökkäys)yttimeen siunattiin eduskunnan ulkoasianvaliokunnassa ennakkoon jo 5.12.2003. Vain **Esko-Juhani Tennilä** (vas.) vastusti, mutta esimerkiksi

**Suvi-Anne Siimes**

(vas.) tai

**Ulla Anttila**

(vihr.) eivät.

### Turvatakuut vievät Natoon

Rakenneyhteistyöllä voidaan operoida kriisinhallintaa EU:n rajojen ulkopuolella. Omien alueidensa puolustuksen mahdollisia vieraita hyökkääjiä vastaan EU:n Nato-maat hoitavat Naton johdolla ja komennossa. Maanpuolustus on Natossa yhteistä koko alueen puolustusta.

Suomessa on perinteisesti lähdetty siitä, että oman maan puolustus hoidetaan itse. Nykyisen hallituksen ohjelmaankin on kirjattu "itsenäinen puolustus".

Meillä ymmärretään mahdollinen Nato-jäsenyys niin, että silloin ollaan itse vastuussa oman maan puolustamisesta. *Viro* omasta puolestaan hakeutui Naton jäseneksi, koska se uskoo Naton hoitavan maansa puolustuksen ja arvelee sen ansiosta voivansa keskittyä palkkasotilaiden voimin kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin. Oman maansa puolustamisen osalta Viro luottaa vieraaseen apuun.

Jos sekä Suomi että Viro olisivat Naton jäseniä, Viro luottaisi myös suomalaiseen apuun. Sitä kautta meidän sotilaalliset velvoitteemme lisääntyisivät Baltian EU-maiden puolustamisen suuntaan.

Nato-jäsenyys velvoittaisi meitä asehankintojen nykyisen Nato-yhteensopivuuden ohella *kasvattamaan varustelumenoja*

. Jonkinlaiseksi kriteereiksi uusille Nato-maille on asetettu puolustusmenojen kasvattaminen kahteen prosenttiin BKT:sta, ja se merkitsi Suomelle usean vanhan mummon miljardin vuosittaista laskua uusista hankinnoista. Puolustusministeriön propagandalaskelmien mukaan Nato-jäsenyys maksaisi muka vain 30 miljoonaa euroa vuodessa jäsenmaksuina ja 10 miljoonaa euroa lisää Natoon lähetettävien 100 upseerin ulkomaan komennusten kuluina, mutta laskuissa ei oteta huomioon sitä, mikä maksaa eniten: varustautuminen ja osallistuminen sotiin.

Maanpuolustusta tarvitaan ulkoista uhkaa vastaan. Sitä ei ole tänään, eikä sellaista ole

näköpiirissäkään, jos hoidetaan omat asiat viisaasti.

Turvallisuutemme viisas perusta on *sotilaallinen liittoutumattomuus*. Vanhan puolueettomuuspolitiikkamme pohja pitää ja peruslinja kestää: on toimittava niin, että muut eivät voi vetää meitä konflikteihinsa, joihin me emme halua itse osallistua. Taistelu meille vierasta terrorismia vastaan niiden maiden eturintamassa, joille sodat ovat uskonsotia (à la USA) tai vanhojen siirtomaiden kapinoita (à la Iso-Britannia ja Ranska), saattaa heikentää turvallisuuttamme ja johtaa ennalta arvaamattomiin kustotoimiin myös meitä kohtaan.

Uhkan Suomen sotilaalliselle liittoutumattomuudelle kriisinhallinnan ja siihen liittyvän rakenneyhteistyön ohella muodosti konventin ehdotus perustuslakiin liitettävästä julistuksesta. Ehdotettiin, että jäsenmaat antavat toinen toisilleen *keskinäiset turvatakuut* (I osan artikla 40.7). Teksti muuttui HVK:ssa, mutta tästä lähdettiin liikkeelle:

*Kunnes Eurooppa-neuvosto tekee tämän artiklan 2 kohdan mukaisen ratkaisun, unionissa aloitetaan läheisempi yhteistyö keskinäisen puolustuksen alalla. Jos jokin tähän yhteistyöhön osallistuvista valtioista joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muut osallistujavaltiot antavat sille apua kaikin käytettävissään olevin sotilaallisin ja muin keinoin tämän yhteistyön nojalla ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan määräysten mukaisesti. Keskinäistä puolustusta koskevaa läheisempää yhteistyötä toteuttaessaan siihen osallistuvat jäsenvaltiot toimivat läheisessä yhteistyössä Pohjois-Atlantin liiton kanssa. Tähän yhteistyöhön osallistumista ja sen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä sitä koskevat päätöksentekomenettelyt ovat III-214 artiklassa.*

Mainittu III osan artikla 214 kuului seuraavalla tavalla:

*1. Edellä olevan I-40 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuun läheisempään yhteistyöhön keskinäisen puolustuksen alalla voivat osallistua kaikki unionin jäsenvaltiot. Läheisempään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot luetellaan julistuksessa [nimi]. Jäsenvaltio, joka haluaa myöhemmin osallistua kyseiseen yhteistyöhön ja hyväksyä sen mukaiset velvoitteet, ilmoittaa siitä Eurooppa-neuvostolle ja yhtyy kyseiseen julistukseen.*

Konventin presidiumin selitystekstien mukaan *läheisemmän yhteistyön* kautta "halukkaat jäsenvaltiot voisivat jatkaa unionin puitteissa sitoumusta, jonka ne ovat jo tehneet Brysselin sopimuksen V artiklan puitteissa". Näin "keskinäinen puolustus voitaisiin ottaa perustuslain viralliseksi osaksi, mikä lisäisi unionin uskottavuutta unionin kansalaisten parissa".

Käytännössä mainittu artikla oli EU-maiden enemmistön muodostaman mutta välillä naftaliiniin säilötyn *Länsi-Euroopan unionin* (WEU) kollektiivisen puolustuksen lauseke. Siihen oli kirjattu sama sota-automaattikka kuin Naton perussopimuksen 5. artiklaan: yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta. Kun EU-maiden toinen toisilleen antamat turvatakuut tulevat automaattisesti myös USA:n lunastettaviksi, USA ei antane turvatakuita ja täsmäaseitaan muiden suojaksi takaoven kautta vaan vaatinee kaikkien kulkemista pääovesta Natoon.

Puolustusvoimain komentaja Juhani Kaskeala oli oikeassa, kun hän sanoi, että turvatakuut edellyttävät Suomen liittymistä Natoon. Jotkut sotasosialidemokraatit paheksuivat amiraalin lausuntoa, mutta heidän taktiikkansa onkin salakuljettaa Suomi EU:n kautta Natoon, eikä sotilaiden kuulu heidän mielestään paljastaa tätä kiertotietä. Nato oli kirjattu myös I osan artiklaan 40.2:

*Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, se kunnioittaa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa, ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.*

Artiklat vahvistavat amiraali Kaskealan edellä mainittua kantaa siitä, että EU:n kollektiivisten turvatakuiden antaminen ja ottaminen edellyttäisi Suomelta ennemmin tai myöhemmin Nato-jäsenyyttä. Itse asiassa julistus oli kirjattu konventin luonnokseen vain liittoutumattomien maiden sitouttamiseksi Natoon? Suurimmalla osalla EU:n jäsenmaistahan on jo mainitut turvatakuut kuolleista henkiin herätettävän WEU:n tai Naton perussopimusten vastaavissa artikloissa.

Kun konventti ehdotti turvatakuiden hyväksymistä *julistuksena*, sitä ei jäsenmaiden olisi ollut pakko allekirjoittaa. Se olisi ollut pelkkä aiesopimus, jolla ei olisi ollut juridista sitovuutta. Julistukset edustavat vain poliittisia tarkoituksia.

Kun Suomea ollaan viemässä Natoon, kansa torjuu suoran tien. Siksi on otettu käyttöön epäsuora reitti, joka johtaa sotilaalliseen liittoutumiseen EU:n kautta. Kansallinen Nato-keskustelu mutkistui, kun ruvettiin puhumaan EU:n turvakuista, jotka lunastetaan viime kädessä Naton ja USA:n asevoimalla.

Turvatakuut (light)

Helsingin Sanomissa kirjoittavaa ministeri **Max Jakobsonia** ei voida yleisesti syyttää EU-asioiden hyvästä tuntemuksesta. Hänen tiedetään olevan USA:n miehiä eli transatlanttisti. Oman haastattelulausuntonsa mukaan hänestä ei tullut 1970-luvulla YK:n pääsihteeriä siksi, että hänessä oli juutalaisverta, mutta oli muitakin syitä, muun muassa se, että hän oli jo silloin puhdas transatlanttisti ja Yhdysvaltojen luottohenkilö.

Jakobson kirjoittaa, että "Suomi tulee olemaan valmis osallistumaan puolustusyhteistyöhön aina silloin, kun se on etujemme mukaista. Tästä seuraa, että käsite liittoutumattomuus tarkoittaa enää vain pysyttäytymistä Naton ulkopuolella" ja että "jäsenvaltioiden integroituminen ulottuu jo niin pitkälle, että turvallisuustakuita ei käytännössä oikeastaan enää tarvita";

Kysymys ei ole siitä, tarvitaanko niitä vai ei, vaan siitä, että ne tulevat.

Helsingin Sanomien (2.12.2003) pääkirjoittajan mukaan yhteisen ulkorajan ja yhteisen valuutan tapaisten siteiden ulottaminen myös yhteiseen puolustukseen "liimaa jäsenmaat yhdeksi kokonaisuudeksi". Pääkirjoittaja edusti lehden raivokasta Nato-linjaa seuraavalla tavalla: "Suomen hallitus vieroksuu erityisesti automaattisia turvatakuita eli sitä, että apua on annettava ja otettava vastaan automaattisesti. Todellisessa elämässä ei sellaisia ole, koska päätös on joka tapauksessa kansallinen, ja esillä olevien sanamuotojen tulkitseminen automaattiseksi on sanataiteilua - keskeistä on se, että turvatakuut tulevat, eikä Suomen tapaisella rajamaalla ole mitään syytä niitä vastustaa."

Niin että Natoon vaan, ja heti, toivoo Helsingin Sanomat. Se on Suomen johtava Natoon yllyttäjä.

SDP:n puheenjohtaja (sd), jonka yya-sopimustulkinnan mukaan Suomi kuului Neuvostoliiton etupiiriin, on sanonut, että jos EU:lle syntyy puolustus- (ja hyökkäys)ydin, Suomen oltava siinä mukana. Turvatakuuartiklan julkistamisen jälkeen hän heitti lisää löylyä kiukaalle kysymällä, "mikä ongelma turvatakuisiin liittyy?". Aikaisemminhan hän oli jo kysellyt, mitä pahaa Natossa on. Hänelle, sotasosialidemokraattina, keskustelu Suomen liittoutumattomuudesta on "lähinnä teologista". Pohjoismaiseen yhteistyöhön hänen kantansa ulkopoliittisen instituutin seminaarissa (10.12) oli poikkeuksellisen tyyli: "Luisuuko Suomi omaa maantieteellistä erityisasemaansa korostamalla reunamaaksi, joka kylläkin harrastaa pohjoismaista viisastelua unionin asioista?" Hänen haikailuaan Suur-Euroopan perään on se, että "EU:sta tulee kehittää suurvalta, jotta se voi toimia täysivaltaisesti

maailmassa".

Lipponen hävisi sodan koko EU:n perustuslaista ja sen sisällöstä, mutta hän voitti taistelun Suomen linjasta: myöntöväisyysspolitiikka ja periksi antaminen ovat edelleen Suomen EU-politiikan tavaramerkki. Hänelle se, että Suomi antoi periksi kaikessa, oli elämänsä suurin saavutus.

Sotasosialidemokraatit näkevät, että rakenneyhteistyön ja turvatakuiden kautta edetään EU:n kautta Natoon ja lopetetaan Suomen *sotilaallinen liittoutumattomuus*. Edellisen kerran se lopetettiin menemällä sotaliittoon natsien kanssa. Sen liiton teki vielä pienempi poliittinen eliitti kuin on nyt valmistelemaassa liittymistä Natoon.

Liittoutumattomuudesta on Suomella ollut etupäässä hyviä kokemuksia. Se on ollut turvallista. Muu on seikkailupolitiikkaa ja sotaanlähtöä.

Konventissa Suomen edustajat (Tiilikainen, Kiljunen, Vilén) tekivät yhdessä muutosesityksen, jolla sekä rakenneyhteistyö- että turvatakuupykälät haluttiin poistaa presidiumin esittämästä luonnoksesta. Heistä kukaan ei kuitenkaan puolustanut yleiskeskusteluissa poistoesitystä. Niin ollen ei muille viestitetty, että se oli Suomen linja - jos se sitten olikaan Suomen linja. Jälkikäteen arvioituna se ei sitä ollut, sillä loppujen lopuksi Suomi hyväksyi paljon rajummat artikkelit kuin mitä sen edustajat olivat poistamassa konventin luonnoksesta.

Jos Suomessa luultiin, että turvatakuista selvitään jättämällä konventin ehdottama turvatakuujulistus aluksi allekirjoittamatta ja varaamalla mahdollisuus sen myöhempään hyväksymiseen, suuri oli poliittisen eliitin yllätys, kun puheenjohtajamaa Italia julkisti (25.11) ulkoministereiden Napolin konklaaville uuden ehdotuksen. Sen mukaan turvatakuut haluttiin kirjoittaa julistuksen sijasta itse perustuslain tekstiin!

I osan artiklasta 40.7 poistettiin kaikki turha, ja samalla kun poistettiin koko III osan artikla 214 turvatakuujulistuksesta. Italia esitti sitä tässä muodossa:

*Jos jokin jäsenvaltio joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muut*

*jäsenvaltiot antavat sille apua kaikin käytettävissään olevin sotilaallisin ja muin keinoin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan määräysten mukaisesti. Tämän alan sitoumusten ja yhteistyön on edelleen oltava Naton puitteissa tehtyjen sitoumusten mukaisia, ja Nato on edelleen jäseninään oleville valtioille niiden yhteisen puolustuksen perustaa*

Turvatakuut oli näin kirjattu julistuksen sijasta itse artiklaan!

Pääministeri **Matti Vanhanen** erehtyi ensikommentissaan kehumään esitystä myönteiseksi. Hänen perusteensa oli se, että artiklassa mainittiin YK:n nimi. Häneltä unohtui, että se mainitaan samalla tavalla myös Naton perustamissopimuksen vastaavassa artiklassa.

Kun suomalaisille selvisi, että artikla tulee joka tapauksessa, ryhdyttiin vesittämään sen sisältöä.

Vanha sadankomitealainen ulkoministeri **Erkki Tuomioja** ehdotti Napolin konklaavissa (27.11), että turvatakuut tulisivat lunastettaviksi vain jäsenmaan pyytäessä muilta apua. Muotoilua kutsuttiin villasukka-artiklaksi: autetaan, mutta päätetään itse siitä, että apua annetaan, ja kun annetaan, apua ne ovat villasukatkin, varsinkin jos on pakkasta.

Turvatakuuautomaatiikan purkamisen tueksi saatiin muut liittoutumattomat maat, ja näiden maiden ulkoministerit esittivät (5.12) HVK:lle artiklan 40.7 muotoilua seuraavasti:

Jos jokin jäsenvaltio joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, se voi pyytää, että muut jäsenvaltiot antavat sille apua kaikin käytettävissään olevin sotilaallisin ja muin keinoin Yhdistyneiden Kansakuntien 51. artiklan määräysten mukaisesti.

Kun tätä verrataan edellisellä sivulla esiteltyyn Italian muotoiluun, oli tullut lisää sanat "se voi pyytää"; ja oli kadonnut uskollisuudenlupaus Natolle.

Muut liittoutumattomat miettivät pitkään ennen kuin ne lähtivät Suomen mukaan. Irlanti ei luovu liittoutumattomuudesta, eikä Ruotsikaan, joka ilmoitti säilyttävänsä liittoutumattomuuden, mutta ei olevansa puolueeton, jos toiseen EU-maahan hyökätään. Itävallassa puolueettomuus on kirjattu perustuslakiin, ja välttääkseen kansanäänestyksen EU:n perustuslaista hallitus ei voi hyväksyä mitään, joka on ristiriidassa maan oman perustuslain kanssa. Muut liittoutumattomat

tulivat tältä pohjalta mukaan yhteiseen esitykseen.

Kun verrataan näitä pehmoturvatakuita alkuperäiseen ehdotukseen, kysymys on sanataiteesta. Ei tule kuuloonkaan, ettei apua anneta toisen pyynnöstä. Onkin siitä syystä vaikea nähdä, miten eroavat toisistaan se, että sitoudutaan antamaan apua pyynnöstä, josta ei voi kieltäytyä, ja se, että on automaattinen avunantovelvoite ilman toisen maan pyyntöä.

Tulee sekä ottamisen että antamisen tosiasiallinen automatiikka, eikä voida enää itse valita, ollaanko raskaana vai ei.

Brysselissä huippukokouksen alla kokoontuneessa ulkoministerikokouksessa (8-9.12) Saksa, Ranska ja Iso-Britannia eivät hyväksyneet liittoutumattomien maiden pehmomuotoilua, vaan ne halusivat säilyttää kovan artiklan. Ne tarjosivat näille maille mahdollisuutta jäädä kokonaan pois (opt-out) turvatakuiden piiristä, mutta poisjättäytyminen ei kelvannut. Liittoutumattomat halusivat turvatakuut, mutta ehdollisessa muodossa.

Ulkoministerikokouksen kompromissiksi tuli se, että turvatakuut tulevat, ja I osan artikla 40.7 muotoiltiin lopulliseen muotoonsa seuraavalla tavalla:

*Jos jokin jäsenvaltio joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muilla jäsenvaltioilla on velvollisuus antaa sille apua kaikin käytettävissä olevin keinoin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan mukaisesti. Tämä ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen.*

*Tämän alan sitoumusten ja yhteistyön on edelleen oltava Naton puitteissa tehtyjen sitoumusten mukaisia, ja Nato on jäseninä oleville valtioille niiden yhteisen puolustuksen perusta ja sitä toteuttava elin.*

Jos tätä lopputulosta verrataan konventin alkuperäiseen artiklaan ja liittoutumattomien maiden esitykseen, havaitaan, että kyseessä ei ole mikään pehmomuotoilu. Suomen voitokseen laskema lause "tämä ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen" ei sisällä pehmennystä itse asiaan. Itse asiassa sama asia oli sanottu jo konventin artiklassa 40.2.

Hyväksymällä tällaisen turvatakuuartiklan Suomi sitoutui sotilaalliseen liittoon EU:n kanssa. EU ei ole Nato, mutta täysin Nato-yhteensopiva se on. Ilmassa oli samanlaista henkeä kuin oli

**Erkki Tuomiojan**

toimissa vietäessä Suomea EY:n jäsenyyteen. Silloin hänen kantansa ja rintamerkkinsä olivat *No jaa*

. Turvatakuut pitävät sisällään samanlaisen kannan Natoon. Loppu on virallista liturgiaa.

Kun perustuslaista ei päästy sopimukseen, Suomella on Nato-jäsenyyttä koskevaa kannanmäärittelyä varten aikaa odotella Vanhasen hallituksen vuoden 2004 kevääseen ajoitettua turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa. Perustuslain yhteydessä valittiin kuitenkin linja, jolle ei selonteossa voida sanoa mutta kuin aamen.

Kun Suomi hyväksyi perustuslakiin turvatakuut (light), sotilaallisen liittoutumattomuuden tie on - uskottavuuden osalta - kuljettu loppuun.

Natoon otetaan uusia jäseniä seuraavan kerran vuonna 2006. Ovi on auki Suomelle, sanotaan amerikkalaisten sanovan.

Vitsit ovat Suomen poliittisella eliitillä sekä hallituksessa että oppositiossa todella vähissä.

Pöytäkirja pysyvästä rakenneyhteistyöstä

Tässä liitteessä on EU:n ulkoministereiden kokouksessa Brysselissä 8-9.12.2003 hyväksytty pöytäkirja rakenneyhteistyöstä, jolla EU:n sisään voidaan perustaa sotilaallinen ydin, jossa kaikki jäsenmaat eivät ole mukana.

Tällä pöytäkirjalla EU:sta voidaan tehdä eri jäsenmaille erilainen.

On onnetonta, että Suomi hyväksyi julkiselta mielipiteeltämme salaa tällaisen pöytäkirjan ja tavoittelee sen mukaan jäsenyyttä tällaisessa hyökkäysytimessä.

Turvatakuut ovat puolusta varten, rakenneyhteistyö on hyökkäystä varten.

### Pöytäkirja

Korkeat sopimuspuolet, jotka ottavat huomioon unionin perustuslain I-40 artiklan 6 kohdan ja III-213 artiklan,

palauttavat mieleen, että unioni harjoittaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu jäsenvaltioiden toimien jatkuvaan lähentymiseen;

palauttavat mieleen, että yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on erottamaton osa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa; se turvaa unionin operatiivisen toimintakyvyn, joka perustuu siviili- ja sotilasvoimavaroihin; unioni voi käyttää niitä III-210 artiklassa mainittuihin unionin ulkopuolella toteutettaviin tehtäviin huolehtiakseen rauhan säilyttämisestä, konfliktien ehkäisemisestä ja kansainvälisen turvallisuuden lujittamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti; näiden tehtävien toteuttamisesta vastataan jäsenvaltioiden voimavaroilla yksien joukkojen periaatteen mukaisesti;

palauttavat mieleen, että unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen;

palauttavat mieleen, että unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka kunnioittaa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on niillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa, joka on edelleen jäseniensä yhteisen puolustuksen perusta, ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa;

ovat vakuuttuneita siitä, että unionin vahvempi asema turvallisuuden ja puolustuksen alalla edistää Pohjois-Atlantin liiton elinvoimaisuutta sopusoinnussa niin sanottujen Berliinin plus-järjestelyjen kanssa;

ovat vakaasti sitä mieltä, että unioni pystyy täysin täyttämään sille kansainvälisessä yhteisössä kuuluvat tehtävänsä;

tunnustavat, että Yhdistyneet Kansakunnat voi pyytää unionilta apua Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan VI tai VII luvun nojalla käynnistettyjen operaatioiden toteuttamiseksi kiireellisesti;

tunnustavat, että turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistaminen edellyttää voimavaroja koskevia jäsenvaltioiden toimia;

ovat tietoisia siitä, että uuden vaiheen saavuttaminen Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehityksessä edellyttää siihen halukkailta jäsenvaltioilta määrätietoista ponnisteluja;

palauttavat mieleen, että on erittäin tärkeää, että ulkoasiainministeri on täysin mukana pysyvään rakenneyhteistyöhön liittyvässä työssä;

ovat sopineet seuraavista unionin perustuslakiin liittyvistä määräyksistä:

## 1 artikla

Unionin perustuslain I-40 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen pysyvään rakenneyhteistyöhön voivat liittyä jäsenvaltiot, jotka Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen voimaantuloajankohdasta lähtien sitoutuvat:

a) osallistumaan tiiviimmin puolustusvoimavarojensa kehittämiseen kehittämällä kansallisia tarjouksiaan ja osallistumalla tarvittaessa monikansallisiin joukkoihin, tärkeimpiin eurooppalaisiin puolustustarvikeohjelmiin ja puolustusvoimavarojen kehittämisestä, tutkimuksesta ja hankinnasta sekä puolustusmateriaaleista vastaavan eurooppalaisen viraston toimintaan;

b) siihen, että niillä viimeistään vuonna 2007 on valmiudet antaa käyttöön, joko kansallisesti koottuja tai monikansallisten joukkojen ryhmien osana koottuja, suunnitteilla oleviin operaatioihin kohdennettuja taisteluyksiköitä, jotka on taktisella tasolla muodostettu taistelujoukoiksi, joilla on tukijoukkoja, kuljetus ja huolto mukaan lukien, ja joilla on valmiudet aloittaa 5-30 vuorokauden kuluessa erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien esittämiin pyyntöihin vastaamiseksi III-210 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä ja joita voidaan ylläpitää aluksi 30 vuorokauden ja tarvittaessa vähintään 120 vuorokauden ajan.

## 2 artikla

Pysyvään rakenneyhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot sitoutuvat 1 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi:

a) Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen voimaantulosta lähtien tekemään yhteistyötä puolustustarvikkeisiin liittyvien investointimenojen tasoa koskevien hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarkastelemaan näitä tavoitteita säännöllisesti uudelleen unionin turvallisuusympäristön ja kansainvälisten vastuiden valossa;

b) mahdollisuuksien mukaan lähentämään puolustusalan välineitään muun muassa yhdenmukaistamalla sotilaallisten tarpeiden määrittelyn, kokoamalla puolustusvoimavaransa yhteen ja tarvittaessa erikoistumalla sekä edistämällä yhteistyötä koulutuksen ja logistiikan alalla;

c) toteuttamaan konkreettisia toimenpiteitä joukkojensa käytettävyyden, yhteistoimintakyvyn, joustavuuden ja toimintavalmiuden vahvistamiseksi muun muassa määrittelemällä joukkojen käyttöön antamista koskevat yhteiset tavoitteet kansallisten päätöksentekomenettelyjensä mahdollinen uudelleen tarkastelu mukaan luettuna;

d) tekemään yhteistyötä sen varmistamiseksi, että ne toteuttavat voimavarojen kehittämisjärjestelyn puitteissa todettujen puutteiden korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet, monikansallinen toiminta mukaan luettuna ja sanotun kuitenkin vaikuttamatta niitä koskeviin sitoumuksiin Natossa;

e) osallistumaan tarvittaessa viraston puitteissa yhteisten tai eurooppalaisten ohjelmien kehittämiseen tärkeimpien puolustustarvikkeiden alalla.

### 3 artikla

Virasto osallistuu osallistuvien jäsenvaltioiden voimavaratarjousten säännölliseen arviointiin, erityisesti kun on kyse sellaisista tarjouksista, joiden tekemisessä on noudatettu muun muassa 2 artiklan pohjalta laadittavia kriteerejä, ja raportoi niistä vähintään kerran vuodessa. Arviointia voidaan käyttää pohjana neuvoston unionin perustuslain III-213 artiklan mukaisesti hyväksymille suosituksille ja päätöksille.